

Cilvēks un biosfēra

Publicēts: 10.03.2021.

1971. gadā, lai vairotu sabiedrības izpratni par biosfēras jautājumiem, UNESCO tika izveidota programma "Cilvēks un biosfēra". Programmas mērķis ir veicināt sadarbību starp valstīm tādās jomās kā starpnozaru pētniecība, zinātnisko pierādījumu vairošana un sabiedrības izglītošana dabas resursu pārvaldībā. Programma tiecas uzlabot cilvēku attiecības ar vidi globālā mērogā, galvenokārt veicinot pētījumus par vides un cilvēka mijiedarbību, paraugteritoriju un pieredžu attīstību, kā arī ceļot izpratni un kapacitāti par vispārīgiem vides pārvaldības jautājumiem. Programma sekmē ne tikai labāku vides izpratni, ieskaitot spēju rīkoties attiecībā uz globālo pārmaiņu radītiem izaicinājumiem, bet arī zinātnes un zinātnieku plašāku līdzdalību politikas dokumentu un vietu pārvaldības plānu izstrādē. Programmas redzamākais ieguldījums ir visā pasaulē plašais biosfēras rezervātu tīkls.

Biosfēras rezervātu pamatā ir pārliecība par vides daudzveidības saglabāšanas un ilgtspējības attīstības iespējamību vidē veiksmīgi sabalansējot ekoloģiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras vajadzības. Biosfēras rezervāti ir pasaulē vieni no nozīmīgākajām teritorijām un pieredzēm ilgtspējības attīstības jēdziena skaidrošanā un ilgtspējības principu iedzīvināšanā. To īstenotā prakse pierāda, ka ir iespējama vides pārvaldība, kura atspoguļo gan līdzsvaroto un sabalansēto vides, sociālo, politisko un ekonomisko vajadzību un vēlmju attīstību, gan nodrošina sabiedrības iesaisti vides pārdomātā pārvaldīšanā un dabas resursu sapratīgā izmantošanā.

1997. gadā Latvijā izveidotais Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts tika iekļauts UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” starptautisko biosfēras rezervātu tīklā.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

1997. gadā tika izveidots [Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts](#) (ZBR). Tā ir vienīgā šāda veida īpaši aizsargājamā dabas teritorija Latvijā. ZBR teritorija aptver 457 600 ha sauszemes un 16 750 ha jūras akvatorijas, kurās starptautiski nozīmīgas dabas un ainaviskās vērtības tiek saglabātas, nodrošinot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta mērķis nacionālā un starptautiskā nozīmē ir sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomiskās attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā.

ZBR galvenie uzdevumi ir:

nodrošināt teritorijas ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu;

veicināt teritorijas ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību;

nodrošināt informācijas apriti vides pētījumu, monitoringa un vides izglītības jomā attiecībā uz vietējo, nacionālo un starptautisko vides aizsardzības un reģionālās attīstības jautājumu risināšanu Biosfēras rezervāta teritorijā;

veicināt sabiedrības izpratni vides aizsardzības un teritorijas ilgtspējīgas attīstības jautājumos;

veicināt degradētu ekosistēmu atjaunošanu iespējami tuvu dabiskajam stāvoklim.